

VITALITAT

Al. Borrás
Torrós

Revista Olotina Literaria, científica y administrativa.

SETMANARI DEFENSOR DELS INTERESSOS DE LA COMARCA QUE NO ESTÁ ADHERIT NI AFILIAT A CAP PARTIT POLITIC

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

Imprempta de Pere Aubert. Sant Bernat, n.º 2

Els pagos son a la bestreta.

Dels treballs publicats ne responen sos autors.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Any, 5 ptes.—Nombre solt, 10 céntims.

DE LES OBRES QUE'S REBIN SE'N DONARÁ COMPTE Y DE LES QUE SE'N ENS ENVIIN DOS EXEMPLARS SE'N FARÁ LA CRÍTICA

Al correr la ploma

Del mateix modo que'n temps de xafogosa calor retorna alegre y agradosament una ratxada d'aire frescal, aixís Marguerida Xirgu, al trepitjar l'escenari del nostre teatre, ha sigut una alenada d'alegria que'ns ha desvetllat de l'ensopiment que en materia d'art dramàtic ens envolta. Y perdó'nissens lo vulgaríssim y manossejat de la comparansa, en gracia a la seva justesa, Perque, la veritat es que aquí, que's paria tant d'art y que's terra d'artistes, no'n fruim gaire de l'art verdader y menys en ses manifestacions dramática y musical. En aquest punt, fóra d'uns quants que podrien contarse, la cultura de la nostra ciutat está per fer. Per aixó'ns alegrarem de que's donés el teatre a la Xirgu, creguts de que al menys contribuiria a fer compendrer a alguns lo que's l'art dramàtic.

Varem veure per primera vegada a l'actriu catalana, representant *El Rei*, en companyia d'en Jaume Borrás—altre actor molt apreciable de la nostra escena,—y quedarem agradosament sorpresos y admirats del seu treball. Ens passá quelcom de lo que anys endarrera diguerem parlant de l'Enric Borrás ab ocasió de l'estrena de *La Mare eterna*, de l'Iglesias, y judicarem que a la curta o a la llarga, la Xirgu empendria la volada. La tornarem a veure després en una obra de gust ben oposat a l'avans dita, en *Andrónica*, d'en Guimerá, per cert un día en que en el Principal hi havia ben poca gent, y ens entussiasmá el treball de l'artista. Altres actrius, al veure aquella platea enfredorida, sense gaire gent a les butaques y quasi cap llotje ocupada, haurien treballat ab displicencia, de qualsevol manera. Mes élla no. La vegerem treballar ab carinyo, entussiasmada, donada per complert a l'interpretació d'aquella ànima visionaria y enamorada ensemps. Ens recordá dita representació les primeres vegades de les vingudes a Barcelona d'en Novelli y d'en Zacconi, treballant admirablement pels *duecenti* que's prenien la *molestia* d'anar a passar una vetllada deliciosa. Y llavors ens ferem càrrec de la ductilitat del seu talent, que'l mateix li permet fer de noia joveneta, enjogassada, donada a tota mena d'entramaliadures, plena de vivacitat y alegria picant y amostassada, que a encarnar papiers de gran forsa trágica.

Desde llavors l'artista ha anat desarroellant més y més les seves facultats, fentse més artista, si aixís pot dirse, y avui es ja no solsament la millor actriu de la nostra escena regional, sino una de les millors, potser la millor d'Espanya.

D'estatura regular—l'hem vista no més a les taules—, més tirant a baixa que alta, prima, nerviosa, de cara simpática y atraienta, d'ulls vius y expressius, de maneres distingides y elegants, ab sa figura que s'engrandeix omplint tota l'escena, atrau sempre l'atenció de l'espectador. Temperament d'artista, artista de cor, per ro que li hem vist, la judiquem enamorada del seu art, vivint per ell, estanthi entregada tota en cos y ànima: ho diu ben be l'estudi minucios que fa dels personatjes que representa. No's pot dir que'ls domina, car son aquets quins la dominen y l'absorbeixen, de tal manera'ls encarna, ab una veritat extraordinaria, sense exageració ni donant lloc a que se li noti el més lleuger esforç. Ab l'expressió de sa cara, ab les infleccions de sa veu, broda'ls papiers y dibuixa'ls caràcters dels personatjes, matisantlos ab infinitat de detalls.

Jo veig en la manera de la Xirgu, quelcom de l'escola dramática italiana. Y a ben segur que dita actriu ha sentit l'influencia d'aquest estol de companyies estrangeres, italianes y franceses, principalment italianes, que han passat per Barcelona, comensant per la Mariani, y acabant per la Borelli, altre artista jove y de pervindre, de quina recordarém sempre una espléndida *Salomé*. La seva manera de presentarse, el seu modo de dir, ens ho recorden molt, sense que hi vegi una imitació, ans al contrari, desitg de donar a tot una interpretació personal, com ens ho demostrá en *La Dama de les Camelies*, per citar-ne alguna. Certament que aixó l'ha allunyada del teatre que'n podriem dir verament catalá, pero no crec que hi hagi perdut res ni ella ni nosaltres, que d'aquest modo, dona a coneixer a certa classe de públic que no enten altres llengües que la nostre, obres que d'altre manera no veuria. Y en quant a n'ella li ha donat una elegancia, una exquisidés y refinament de gust, que no eren propies de nostres actrius, y a les que si val a dirho, tampoc s'hi presta'l nostre teatre; perque'ls autors en sa majoria han volgut estudiar el ruralisme, y no s'han preocupat gaire de portar a les taules les miseries y debilitats y lluites y passions de la nostre burgesía acomodada també digne d'estudi. L'han criticada

a la Xirgu perque representa t aduccions d'obres franceses y alemanyes. Y qué te que verer si elles l'hi donen medi de lluirse y de treballar admirablement? No les admetem dites obres quan les representen companyies estrangeres? Doncs no hem pas de fer diferencies.

Per acabar aquesta mena de crónica, dirém quelcom de la representació d'*Elektra*, que la feu pera satisfer als *quatre eebes* d'aquí. Que se'ns dispensi lo grolier de la frase. Aixís sentirem que ho deia un senyor, d'aquells que, com alguns altres, no poden veure l'*Elektra*, per crua, descarnada y orgullosa y no se quantes coses més, pero, en cambi, poden contemplar, sense sentirse ofesos de la seva moralitar, el descomentament dels *vaudevilles* francesos, y riurer plaxeriosament ab les seves situacions escabroses y xistos plens de picantor. Si fou com deia aquell senyor, els *quatre sebes*, entre'ls quals ens plau comptarmhi, li restem agraits. De la representació de l'*Elektra* en conservarém sempre el recort encisador de les coses belles, de les interpretacions genials y inspirades, la remembransa d'una visió que m'ha fet fruir l'art dramàtic de debó. Jo no se—els d'aquí no saben gaire be res—si altres actrius que haigin fet la susdita obra, la fan tant o més be, més casi es impossible. La Xirgu tingué moments inimitables, d'aquells que no poden superarse. Aquella ànima apassionada semblava realment presa de la follia de la venjantse que furgava'l seu cervell y ho expressá maravellosament, ab un estol de detalls que encantaven. Confesso que ha sigut una de les vegades que he estat més estona en tensió en el teatre, sense deixar de mirar aquell rostre de la protagonista, aont s'hi retratava un cop l'alegria, altres el fàstic, l'amor, l'apassionament, la rabior, ab cambis bruscos, la forsa y vivacitat d'aquells ulls llampaguejants, aquell moures d'un cantó a l'altre, declamant hermosament, omplintho tot ab sa figura esbelta, en quins moiments prenia la plasticitat de gregues estátues...

Ara esperem el *Zazà*. Y si aquell día nota buidor en certs palcos y butaques, no'n fassi cas. Son d'aquells que troven immoral *Zazà*, després d'haverla vist a Barcelona, y que quan van a veure'l, ho fan per la nota d'immoralitat de que l'han volgut envoltar y no pera apreciar el treball, l'interpretació de l'artista, y establir comparanses entre ella y la Mariani, la Rejane o la Borelli per exemple.

ANTONI RIERA

HIELO,

À 25 CÉNIMOS KILO FARMACIA, DROGUERÍA Y PERFUMERIA DE JUAN CARDELÚS E HIJOS